

PROGRAM GELİŞTİRME (1)

EĞİTİM BİLİMİNE GİRİŞ

TEMEL KAVRAMLAR

Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir.

-Eğitim, kültürle iç içedir.

-Gelişme ve kalkınmayla doğrudan ilişkilidir.

-İnsan davranışlarının kendi yaşantısı yoluyla istendik yönde değiştirilmesini amaçlar.

-İletişim sürecinin davranış değişikliğiyle sonuçlanan biçimidir.

-Mekân ve zaman yönünden sınırlandırılmaz.

—Eğitim, kültürü etkiler ve kültürden etkilenir. Değişime karşı kültür daha dirençlidir. Eğitim kültür ilişkisi bazı eğitimciler tarafından “kasıtlı kültürlenme süreci” olarak tanımlanmıştır.

—Bu süreç iki türlü işler:

1. **1. Formal Eğitim:** Önceden hazırlanmış bir plana göre belirli bir süre içerisinde ve belli bir ortamda, eğitilmiş kişilerce icra edilen amaçlı ve planlı eğitim demektir. *Örgün eğitim:* Belli yaş gruplarındaki bireylere okul ya da okul özelliği taşıyan ortamlarda verilen eğitimdir. *Yaygın Eğitim:* Halk eğitim merkezlerinde düzenlenen kurslar ya da hizmet içi eğitim programlarıdır.
2. **2. Formal Olmayan (İnformal) Eğitim:** Sistemli, planlı ve amaçlı değildir. Aileden, sokaktan, televizyondan öğrenilenleri kapsar. Bu yolla “istenmedik” davranışlar da öğrenilebilir. (Sigara içmek gibi.) Bunun sebebi plan ve programın olmayışıdır.

Sistem olarak eğitim: Girdi, işlem (süreç), çıktı, dönüt ve düzeltme öğelerini içerir.

Öğrencide istenen davranış değişikliğini gerçekleştirmek için gereken her şey girdidir. (Program, araç-gereç, ortam, veli, öğrenci...)

İşlem, girdilerin sistemin hedefleri doğrultusunda işlendiği, biçimlendirildiği ya da yeniden oluşturulduğu bölümdür.

Çıktı, sistemin, hedefler doğrultusunda ortaya koyduğu ürünlerdir.

Çıktılardaki eksikliklerin değerlendirilmesine dönüt, eksikliklerin giderilmesine ise düzeltme denir.

İletişim süreci olarak eğitim: İletişim, iki birim arasındaki mesaj alışverişidir. Etkili bir iletişim için beş öge gereklidir.

Bunlar “kaynak, mesaj, kanal, alıcı ve dönüttür.”

Öğretim: Davranış değişikliğinin belli bir ortamda (okulda), belli bir zamanda, planlı ve programlı şekilde gerçekleşen biçimidir.

Öğretme: Öğrenmeyi kılavuzlama veya bireyin öğrenmesine rehberlik etme demektir.

Öğrenme: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla gerçekleşen nispeten kalıcı izli davranış değişikliğidir. Öğrenme olarak adlandırılan davranış değişikliklerinin bazıları istendik olmayabilir. (Davranış, organizmanın doğrudan ya da dolaylı olarak gözlenebilen her türlü hareketidir.)

Davranış değişikliğinin istendik olabilmesi için öğretme-öğrenme sürecinin planlanması gerekir.

Öğretme-Öğrenme süreci: Bu sürecin üç temel ögesi vardır: eğitim programı, öğretim hizmeti ve öğrenci. Öğretme-öğrenme sürecinden birinci derecede Talim Terbiye Kurulu sorumludur.

S8

TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI

S11

TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN GENEL İLKELERİ

1. **1.** Genellik ve eşitlik
2. **2.** Ferdin ve toplumun ihtiyacı
3. **3.** Yöneltilme
4. **4.** Eğitim hakkı
5. **5.** Fırsat ve imkân eşitliği
6. **6.** Süreklilik
7. **7.** Atatürk ilke ve inkılâpları ile Atatürk milliyetçiliği
8. **8.** Demokrasi eğitimi
9. **9.** Laiklik
10. **10.** Bilimsellik
11. **11.** Planlılık
12. **12.** Karma eğitim
13. **13.** Okul-aile işbirliği
14. **14.** Her yerde eğitim

MİLLİ EĞİTİMLE İLGİLİ BAZI KANUNLAR

Tevhid-i Tedrisat Kanunu

3 Mart 1924 tarihli bu kanun 6 maddeden oluşmaktadır. Okulların tümünün Milli Eğitim Bakanlığına bağlanması, İlahiyat Fakültelerinin ve İmam-Hatip okullarının açılması bu kanunda yer almaktadır. İlköğretimin zorunlu olması da bu kanuna uygun bir uygulamadır.

Milli Eğitim Temel Kanunu

1973 yılında kabul edilen 1739 sayılı bu kanun, Türk eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul, bina ve tesisler ve devletin eğitim-öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili hükümleri kapsamaktadır.

S13

EĞİTİM KURUMLARININ (OKULUN) İŞLEVİ

Eğitim kurumlarının toplumsal (sosyal), siyasal, ekonomik işlevlerinin yanı sıra bireyi geliştirme işlevi de vardır.

S14,15

ÖĞRETMEN YETERLİLİKLERİ

- a) Alan bilgisi
- b) Öğretmenlik meslek bilgisi
- c) Genel kültür

Öğretmenlerin sahip olması gereken nitelikler:

Şimdiye kadar çıkan sorular yorum soruları.

Öğretmenin sahip olması gereken temel nitelik "insan onuruna saygılı olma."

S18,19,20

FELSEFE VE EĞİTİM

Belli Başlı Felsefi Ekoller:

Ontoloji (varlık felsefesi): Temel sorusu varlığın ne olduğudur.

Aksiyoloji (değer felsefesi): Değerler, etik ve estetik konularını inceler.

Ampirizm (deneycilik): Bilgi, duyu organlarımızdan ve deneylerden elde edilir, görüşünü savunur.

Antropoloji: İnsanın biyolojik ve kültürel gelişimi, toplumlararası biyolojik ilişkiler, sanayileşmiş toplumlara hâkim olan kültür şekilleri başlıca ilgi alanlarıdır.

Determinizm: Aynı nedenler daima aynı sonuçları doğurur, ilkesini savunur.

Epistemoloji (bilgi felsefesi): Başlıca ilgi alanları bilginin doğası, kaynağı, sınırları, doğruluğu, güvenilirliği, geçerliliği, nasıl elde edildiği, aktarıldığıdır.

Eksperimentalizm (deneyselcilik): Gerçeğin, insanın yaşantılarından oluştuğunu savunur.

Hümanizm: İnsan hiçbir otoriteye ihtiyaç duymayan, kendine yeterli bir varlıktır.

Kozmoloji (evren bilimi): Evrenin yapısı oluşumu ve ona hâkim olan yasalar, başlıca ilgi alanlarıdır.

Metafizik: Duyularımızla algılayamadığımız varlıklar, başlıca ilgi alanlarıdır.

Eğitim Sistemlerine Yön Veren Felsefi Anlayışlar:

İdealizm: Platon, Kant, Hegel. Gerçeğe gözlem ve deneyden çok sezgilerle ulaşılır. Kültürel mirasın aktarılması ve değerlerin öğretilmesi önemlidir. Öğretmen iyi bir model olmalıdır. Konu merkezli eğitim anlayışı benimsenmeli ve eğitim, değişmez değerler üzerine kurulmalıdır.

Realizm: Kökleri Aristo'ya dayanır. Evrendeki her şey insan zihninden bağımsız olarak vardır ve gerçektir. Gerçek bilgi kanıtlanabilen bilgidir. İnsan gerçeğe akıl ve duyguyla ulaşabilir. Bu felsefede amaç akli geliştirmektir. Okul bilgiyi aktarmalı ve öğrencileri araştırmaya teşvik etmelidir.

Pragmatizm: Dewey'in deneyci düşünce sistemi üzerine kurulmuştur. İnsana değer verir, insana ve yaşama pratik ve faydacı açıdan yaklaşır. Gerçek, insan deneyimlerinin ürünüdür. İnsana yararlı olan şey iyidir.

Varoluşçuluk: İnsanın özgürlüğüne önem veren bir felsefedir. Buna göre eğitimi amacı insanın kendi varoluşunun farkında olmasını, kendini tanımasını gerçekleştirmektir. İnsan kendi kaderini belirlemelidir. Okul insanın bireyselleşmesini sağlamalıdır. Bireysel farkları dikkate almalıdır.

S24

PROGRAM GELİŞTİRME

PROGRAM GELİŞTİRMEYE GİRİŞ

Program geliştirmede temel kavramlar ve ilişkileri

Eğitim programı kavramının farklı açıklamaları vardır. Bunların bazıları şunlardır:

- Konular listesi
- Ders içeriği
- Derslerin sıralanması
- Hedef davranışlar grubu
- Öğretim materyalleri listesi
- Davranış değişikliği sürecinde planlanan her şey
- Okul içinde ve dışında öğretilen her şey

Program Türleri:

Eğitim Programı: Öğrenene, okul içinde ya da dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir.

Öğretim Programı: Eğitim programlarının amaçları doğrultusunda, belli bir öğretim basamağındaki sınıflarda ve derslerde belirlenen hedefleri gerçekleştirmeye yönelik olarak okulda ya da okul dışında planlanan tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir.

Ders Programı: Öğretim programı içinde yer alan her bir ders kapsamında ulaşılacak hedeflerin, içeriğin, öğretme-öğrenme sürecinin ve değerlendirme etkinliklerinin programlanmasıdır.

Örtük Program: Ders dışı etkinlikleri de kapsar. Öğrenme yaşantıları sürecinde yazılı olarak ortaya koyulmayan fakat öğrencilerin kazanması istenilen veya beklenen bilgiler, değerler tutumlar ya da düşüncelerdir.

Posner de beş tür eğitim programı olduğunu ifade etmiştir:

Resmi Program: Ülkenin resmi kurumlarınca geliştirilip uygulanmasına karar verilmiş, okul içi ve dışı etkinlikleri kapsayan program.

Uygulamadaki Program: Tasarlanan programın uygulamadaki hali.

İhmal Edilen Program: Yeni öğrenilenlerin etkili ve kalıcı olması önceki öğrenmelerin üzerine inşa edilmelerine bağlıdır. Önceki öğrenmelerin temel alınmaması, ihmal edilmesi yeni programın niteliğini düşürür.

Ekstra Program: Programlar esnek bir anlayışla hazırlanmalı, bireyler kendilerine göre seçtikleri öğretim sürecinde ilerleyebilmelidirler.

Örtük Program: Resmi programın dışında, yazılı olmayan ama öğretmen denetiminde olumlu özellikler kazandırmayı hedefleyen etkinliklerdir.

S36,37

Programın Cevap Aradığı Sorular

-Öğrencilere kazandırılacak davranışlar nelerdir?

-Bu davranışların kazandırılmasında hangi konulardan yararlanılacaktır?

-İstendik davranışların kazandırılması için öğretme-öğrenme süreçleri nasıl düzenlenmelidir?

-Öğrenciler belirlenen istendik davranışın ne kadarını kazanmışlardır?

Programın Başlıca Yararları

-Öğretim sürecinin verimli ve nitelikli olmasını sağlar.

-Öğretimin etkililiğini artırır.

-Davranış değiştirme sürecine, öğretim niteliği kazandırır.

-Öğretmenlere rehberlik eder.

-Öğretim sürecinde standartlık sağlar.

-Eğitim-öğretime yön verir.

-Öğretim sürecinin kontrollü olmasını sağlar.

Programın Özellikleri

1) Milli Eğitimin Amaçlarına Uygunluk

-İyi bir program Milli eğitimin amaçlarına hizmet etmelidir.

-Programlar, eğitim sisteminin uzak amaçlarıyla uyumlu olmalıdır.

-Programlar, yetiştirilmek istenen insan tipini yetiştirecek özellikte olmalıdır.

(Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar yetiştirmek...)

2) İşlevsellik

-Programda yer alan bilgiler ve programın önerdiği etkinlikler hayatta geçerli ve işe yarar olmalıdır.

-Program hem bireysel hem toplumsal ihtiyaçlara cevap vermelidir.

-Program, hedeflenen davranışları, bu davranışları gerçekleştirmede kullanılacak içeriği, düzenlenecek öğrenme yaşantılarını ve değerlendirmenin nasıl yapılacağını kapsamalıdır.

-Program, bireylerin bir mesleği icra edebilmeleri için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumları kapsamalıdır.

3) Çerçeve

-İyi bir program, öğretim sürecindeki etkinliklere ve konulara genel hatlarıyla yer vermeli, ayrıntıya girmemelidir.

-Programdaki ana çizgi ülkedeki tüm okullarda aynı olmalıdır.

(Tüm okullarda 4. sınıf Türkçe dersinde genel başlıkların aynı olması)

4) Esneklik

-Ana hatları belli olan programda, ayrıntıların belirlenmesinde bölgenin ve öğrencilerin özelliklerini göz önüne alırken öğretmene esneklik tanınmalıdır.

-Program, uygulandığı bölgenin sosyo-kültürel yapısına uygun olmalı, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap vermelidir.

-İyi bir program, bilim ve teknolojiadaki değişmelere, dünyadaki değişim, yönelim ve standartlara göre esneyebilmelidir.

(Karadeniz Bölgesi'ndeki bir okulda, önce bu bölgenin işlenmesi...)

5) Değişmez ve Genel Olma

-İyi bir program devletin ve toplumun beklentilerine uymak açısından belli konu veya etkinlikler itibarıyla değişmez ve genel olmalıdır.

(19 Mayıs gibi millî değeri olan konuların, bütün okullarda aynı tarihte ele alınması...)

6) Öğrenciyi Geliştirme

-İyi bir program öğrenciyi bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal açıdan geliştirir.

7) Uygulayıcılara Yardımcı Olma

-İyi bir program, öğretmenlere rehberlik edecek biçimde açık, anlaşılır ve uygulanabilir olmalıdır.

Program Geliştirme

-Programın hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütününe "program geliştirme" denir.

-İlk uygulamada hatasız bir program oluşturmak imkânsız gibidir. Bu yüzden tasarımların uygulanması ve uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi geliştirilmesi gerekir.

Programın Öğeleri

1- **Hedef** (Kazanım, Amaç)

Temel soru: *Niçin?*

Yetiştirilecek bireyde bulunması uygun görülen, eğitim yoluyla kazandırılabilir, istendik davranışlardır. Programın birinci ve en temel ögesidir.

Ülkenin politik felsefesini yansıtan hedefler *uzak*, öğretim kademelerine ait hedefler *genel*, öğretim programlarının derslere ya da ünitelere dönük hedefleri ise *özel hedef*lerdir.

Hedef; konuların, etkinliklerin, yöntem-tekniklerin, sınav durumlarının, değerlendirme ölçütlerinin temel belirleyicisidir.

"Toplamları en çok üç basamaklı olan sayılarla eldeli toplama işlemi yapabilme"(İÖ 3 matematik)

2- **İçerik** (Konu, kapsam)

Temel soru: *Ne?*

Hedeflere ulaşmak için "ne öğretelim" sorusunun cevabıdır.

(Konu: Eldeli toplama işlemi)

3- **Eğitim Durumları** (Öğretme-öğrenme süreçleri)

Temel soru: *Nasıl?*

Hedeflere ulaşmak için “öğretme-öğrenme süreçlerini nasıl düzenleyelim” sorusunun cevabıdır. Nasıl, nerede, ne zaman, ne ile öğretim soruları bu kapsamdadır.

(Eğitim Durumları: Hangi durumlarda eldeli toplama işlemi yapılacağı sınıfa sorulur. Üç basamaklı iki doğal sayının eldeli toplanması gösterilir. Toplama işlemi onluk taban bloklarıyla modellenir. Tahtaya yazılan örneklerin öğrenciler tarafından yapılması istenerek eldeli toplama işlemi kavratılır.)

4- *Sinama Durumları* (Değerlendirme)

Temel soru: Ne kadar, ne düzeyde?

Bireyin hedeflenen özelliklere sahip olma derecesini belirleme veya bireyde gözlenmesine karar verilen istendik davranışların kazanılıp kazanılmadığı hakkında yargıya varma işidir.

(Sinama durumları: Aşağıdaki toplama işlemlerini yapınız.

$$256+102=? \quad 312+145+56=?)$$

542,43,44

Program Geliştirmenin Kuramsal Temelleri

Tarihi Temeller

-Deneyim ve yaşantılar program geliştirme sürecine yansıtılmalıdır.

-Program geliştirmenin tarihsel gelişimini bilmek, ortaya konan programların niteliğini artırır.

-1950'lere kadar “eğitim programı” olarak kullanılan “müfredat” artık sadece “konular listesi” olarak kullanılmaktadır.

Psikolojik Temeller

-Programların, öğrencilerin bedensel, zihinsel ve duygusal gelişimine uygunluğu açısından psikoloji biliminin program geliştirme sürecine önemli katkıları vardır. Birey nasıl öğrenir ve öğrenme nasıl gerçekleşir, sorularına cevap arayan psikolojiden program geliştirmenin her aşamasında yararlanır.

-Programlar hazırlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.

-Program geliştirme sürecinde hem öğrenme kuramlarının hem de öğretme kuramlarının ortaya koydukları dikkate alınmalıdır.

-Bazı programlarda davranışçılık bazılarındaysa bilişsel görüş ağır basmaktadır.

-İlköğretim 5. sınıf matematik dersi öğretim programında lise için belirlenmiş hedefler bulunamaz.

Felsefî Temeller

-Her eğitim programının dayandığı bir felsefe olmalıdır. Bu felsefe temel yaklaşımı ortaya koyar.

-Temele alınan felsefe, programın özellikle hedef ögesi üzerinde önemli etkiye sahiptir. Felsefe, önce uzak hedeflerin, buna bağlı olarak da genel ve özel hedeflerin belirlenmesinde önemli rol oynar. Felsefe, hedeflerin bireye ve topluma uygunluğunun belirlenmesinde, hedeflerin iç-dış tutarlılığının sağlanmasında ve hedeflerin önem derecesine göre sıralanmasında da önemli işleve sahiptir.

-Ülkemizde daha önce uygulanan öğretim programlarında daha çok daimicilik ve esasicilik ağırlıktayken 2005-2006 öğretim yılında uygulamaya konulan öğretim programları ilerlemecilik felsefesini yansıtmaktadır.

Toplumsal Temeller

-Programlar, toplumun ihtiyaç duyduğu birey özelliği, toplumun yapısı ve özellikleri dikkate alınarak hazırlanmalıdır. (Değerler, normlar, kültürel değerler...)

-Toplumsal değişimler analiz edilmeli ve programa yansıtılmalıdır. Topluma uymayan programlar uygulanamaz.

S46,47

Eğitim Felsefeleri

Daimicilik (Konu)

-Temelinde idealizm vardır.

-Eğitimin amacı akıllı kişileri seçmek, üstün zekâlıları yetiştirmektir.

-Eğitim durumlarında anlatım ve soru-cevap kullanılmalıdır.

-Değişmeyen evrensel ve entelektüel bir eğitim sistemi ve sabit bir program anlayışı hâkimdir. Belli bir zamanda geçerli olan bilgiler yerine her zaman, her yerde ve her yaşta geçerli olan bilgi ve beceriler kazandırılmalıdır.

-En tutucu eğitim felsefesidir.

-Eğitimde klasik eserler önemlidir.

-Eğitim hayata hazırlıktır.

Esasicilik (Konu+Öğretmen)

- Realizm ve idealizmden etkilenmiştir.
- Eğitimin temel amacı yetenekli bireyleri eğitmektir.
- Öğretmen merkezlidir ve öğretmen alanında uzman kişi olarak değerlendirilir.
- Programın daha çok konu alanı üzerinde durur.
- Temel beceriler ve temel konuların öğretilmesi esastır.
- Bireylerin zihinsel yetilerini geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlar.
- Öğrenmenin doğasında sıkı çalışma ve zorlama vardır.
- Eğitimin görevi kültürel mirası aktarmaktır.
- Öğretmen sınıfta otoritedir.
- Daha çok sunuş, anlatım strateji/yöntemleri kullanılır.

İlerlemecilik (Öğrenci)

- Temelinde pragmatizm vardır.
- Öğrenci merkezlidir.
- Öğretimin, öğrencinin ilgi ve yeteneklerine göre düzenlenmesi gerektiğini savunur.
- En çağdaş eğitim felsefesidir.
- Öğrencinin, öğrenme sürecine aktif katılımı esastır.
- Demokratik ve sosyal yaşamı geliştirmeyi hedefler.
- Öğrencinin aktif olduğu yöntem-teknikler (problem çözme gibi) kullanılmalıdır.
- Öğretmen, rehberdir.
- Temel amaç, öğrencinin, üst düzey zihinsel becerilerini geliştirmektir.
- Demokratik bir öğrenme ortamında işbirlikli öğrenme esastır.
- Okul, yaşamın kendisidir.

Yeniden Kurmacılık (Konu+Öğretmen)

-İlerlemecilik felsefesinin devamıdır.

-Temelinde varoluşçuluk ve pragmatizm vardır. John Dewey önemli temsilcilerindendir.

-Eğitim toplumu yeniden düzenlemeli ve şekillendirmelidir.

-Yeniliğe en açık eğitim felsefesidir.

-Eğitim, yeni bir toplumsal düzen yaratmalıdır.

-Okul ve öğretmen, toplumsal değişim ve reformun temsilcisidir.

Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalıdır.

-Öğrenci merkezli strateji-yöntemleri kullanır. (Araştırma-Soruşturma, Problem Çözme gibi)

S49,50,51

PROGRAM GELİŞTİRME MODEL VE YAKLAŞIMLARI

Başlıca Program Geliştirme Modelleri

Tyler Modeli

-En akılcı model kabul edilir.

-İlerlemecilik yaklaşımı ve tümevarımı kullanır.

BİREY   TOPLUM   KONU ALANI

OLASI GENEL AMAÇLAR

EĞİTİM FELSEFESİ ÖĞRENME PSİKO.

KESİNLEŞMİŞ ÖĞRETİM AMAÇLARI

ÖĞRENME YAŞANTILARININ SAĞLANMASI

ÖĞRENME YAŞANTILARININ DÜZENLENMESİ

ÖĞRENME YAŞANTILARININ YÖNLENDİRİLMESİ

ÖĞRENME YAŞANTILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Taba Modeli

-Taba, tüm ilgilerin özellikle programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin katılımını savunmaktadır.

-Model, tümevarım sürecini benimsemektedir.

-Modelin ilk aşaması "ihtiyacın saptanması" aynı zamanda program geliştirme sürecinin ilk adımı olarak evrensel bir doğrudur.

İHTİYAÇLARIN BELİRLENMESİ

AMAÇLARIN BELİRLENMESİ

İÇERİĞİN BELİRLENMESİ

İÇERİĞİN DÜZENLENMESİ

ÖĞRENME YAŞANTILARININ SEÇİMİ

NEYİN NASIL DEĞERLENDİRİLECEĞİNİN SAPTANMASI

PROGRAM ÖGELERİNİN SIRASI VE İLİŞKİLERİNİN KONTROLÜ

S58

Taba-Tyler Modeli

-Türkiye'deki çalışmalarda temele alınan modeldir.

-Modele göre değerlendirme basamağında elde edilen sonuç yeterli değilse amaçları saptama aşamasına dönülür.

BAŞLA

İHTİYAÇLARI BELİRLEME

GENEL AMAÇLARI BELİRLEME

AMAÇLARI SAPTAMA

İÇERİĞİ SEÇME

İÇERİĞİ DÜZENLEME

ÖĞRENME YAŞANTILARINI BELİRLEME

ÖĞRENME YAŞANTILARINI DÜZENLEME

DEĞERLENDİRME

Başlıca Program Tasarımı Yaklaşımları

Konu Merkezli Yaklaşım

- Programın merkezinde değişmeyen evrensel bilgi vardır.
- Bilgi uzmanlarca düzenlenir ve öğretmenden konuları zamanında bitirmesi beklenir.
- Temele aldığı eğitim felsefesi daimicilik ve esasiciliktir.
- Öğretmen aktif, öğrenci pasif olduğu için sunuş-anlatım ön plandadır.

Konu Tasarımı

- En iyi bilinen, en eski tasarımdır.
- Değişmeyen, evrensel bilgi uzmanlarca düzenlenir.
- Konular, öğrencilerin ilgi, yetenek ve hazırbulunuşluk düzeylerine göre düzenlenir.
- Her bir konu diğeri için ön koşul olacak şekilde düzenlenir.
- Daha çok sunuş stratejisi tercih edilir.
- Önemli olan bilginin elde edilmesidir.
- Öğretmenin en önemli görevi konuyu belirlenen sürede bitirmektir.

Disiplin Tasarımı

- Temelinde sınıflandırılmış bilgi vardır.
- Program disiplinler üzerine yoğunlaşır.
- Öğrenilecek konunun yapısı, kullanılacak yöntemi de içerir.
- Öğrenci konunun yapısına uygun olarak deney, gözlem gibi etkinliklerle aktif katılmalıdır.
- Öğrencinin bilgiyi yeni ve benzer durumlarda kullanması istenir.

Disiplinler Arası Tasarım

-Bu yaklaşımda konular ve derslerin içerikleri arasında ilişki kurulmak zorundadır.

-Varlıklar, olaylar, bilgiler bilim dallarına göre gruplanmış olarak değil yaşamla ilişkilendirilmiş bir bütün halinde algılanır. (İlköğretim düzeyinde)

-Program içinde yer alan alanlar birbiriyle ilişkilendirilirse öğrenme daha kolay olur. (İlköğretim düzeyinde)

-Bu nedenle öğretmenler öğretim süreçlerini tasarlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde takım halinde çalışmalıdır.

Geniş Alanlı Tasarım

-Benzer özellikteki konular mantığa uygun biçimde bir araya getirilmelidir.

-Disiplinler arası bütünleşme sağlanarak bilginin işlevselleştirilmesi amaçlanır.

-Ayrıntılı bilgiler yerine genel ve evrensel doğrular içerikte yer almalıdır.

(Sosyal Bilgiler dersi en güzel örneğidir.)

Süreç Tasarımı

-Her konu için ayrı öğrenme yolları yerine tüm konular için ortak bir öğrenme yolu benimsenmelidir.

-Eleştirel düşünme, bu yaklaşımın en önemli ürünlerindendir.

-Öğrencinin, düşünme stratejilerinin, problem çözme ve karar verme becerilerinin geliştirilmesi önemlidir.

-Amaç, öğrencinin en iyi şekilde nasıl öğrendiğini ortaya koymaktır.

S62,63

Birey(Öğrenen) Merkezli Tasarım

-Öğrencinin temele alınması ve aktif katılımını öngörür.

-Temelinde ilerlemecilik felsefesi vardır.

-Programlar öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre hazırlanmalı, öğretme öğrenme süreci öğrencilerle birlikte planlanmalı ve uygulanmalıdır.

-Programlar, öğretim süreci devam ederken öğrenci ihtiyaçlarına göre esnetilebilmelidir.

-İçeriğin ayrıntıları değil öğrencinin aktif olması önemlidir.

-Öğretmenin görevi katılımı sağlayıcı ortamlar düzenlemek ve bireyin öğrenmesine rehberlik etmektir.

-Öğrencinin aktif olduğu işbirlikli öğrenme, problem çözme gibi yöntem-teknikler kullanılmalıdır.

Çocuk Merkezli

-Önce öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları belirlenir, program buna göre oluşturulur.

-Taba'nın "kişi yaşadığını öğrenir" görüşü yaklaşımın ana düşüncesidir.

-Öğrenci etkin duruma getirilmelidir.

Yaşantı Merkezli

-Öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları önceden belirlenmez. Çünkü öğrencilerin gerçek ilgi ve ihtiyaçları öğretim sürecinde ortaya çıkar.

-Öğretim süreciyle program geliştirme süreci aynı anda gerçekleşir.

-Program süreç içerisinde değişebilecek esneklikte olmalıdır. Öğretmen her öğrenci için uygun ortamlar düzenlemelidir.

Romantik Merkezli

-Okula eleştirinin olduğu bir yaklaşımdır.

-Okul bireyin gelişimini olumsuz etkiler.

-Birey kendini en iyi kendi doğasında bulabilir.

Hümanistik Merkezli

-Davranışçılık merkezli eğitim programlarına tepki olarak ortaya çıkmıştır. Bilişsel kuramın öğrenmeyle ilgili açıklamalarını kabul etmiştir.

S66

Sorun Merkezli Tasarım

-Önemli olan, öğrencinin problem çözme öğrenmesidir. Toplumun yeniden yapılanması için gerçek hayat problemlerini çözebilen bireyler yetiştirmek gerekir.

-Temelinde yeniden kurmacılık eğitim felsefesi vardır.

-Programlar toplumsal yapı, değişme ve sorunları ele almalıdır.

Yaşam Şartları Tasarımı

-Öğrenciler öğrendiklerini yaşamlarında bizzat kullanmalıdırlar.

-Programlar, toplumun değişen yaşam şartlarına uyumunu kolaylaştıracak biçimde hazırlanmalıdır.

-Öğrenciler sorun çözme süreçlerini çözmeye özendirilmelidir.

Çekirdek Tasarımı

-Tasarımlar öğrenci sisteme girmeden önce yapılır, bazı değişikliklere olanak sağlar.

-Toplum sorun çözme becerisi kazanmada laboratuvar olarak görülmelidir.

-İşbirliğine dayalı öğrenme temele alınmalıdır.

-Derslerin birleştirilmesi ile gelişmiştir, derslerin ayrı ayrı öğretilmesine karşıdır.

Toplumsal Sorunlar ve Yeniden Kurmacılık

-Zaman, toplumu sürekli olarak değiştirmeye zorlamaktadır.

-Değişim en iyi okul ile gerçekleşir.

Program Geliştirme Grupları

-Bir kişinin program geliştirmenin tüm boyutlarını bilmesi beklenemez. Bu bir ekip işidir.

Program Karar ve Koordinasyon Grubu

Üyeleri

-Millî Eğitim Bakanlığı temsilcileri

-Program geliştirme uzmanı

-Öğretmen temsilcisi

-Konu alanı uzmanı ve temsilcileri

[-Veli temsilcileri](#)

-Öğrenci temsilcisi (orta ve yüksek öğretim)

Grubun Görevleri

- Hangi alanda program geliştirme çalışması yapılacağına karar verir.
- Hazırlanan programlarla ilgili kabul ya da değişiklik kararı verir.
- Çalışmalarda koordinasyonu sağlar.
- Ülkede kabul gören eğitim felsefesini programlara yansıtır.

Program Çalışma Grubu

Üyeleri

- Eğitimde program geliştirme uzmanı
- Eğitimde ölçme e değerlendirme uzmanı
- Konu alanı uzmanı
- Branş öğretmeni

Grubun Görevleri

- Programın hazırlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi süreçlerinde sürekli ve aktif olarak çalışır.

Program Danışma Grubu

Üyeleri

- Eğitim psikologu
- Eğitim felsefecisi
- Eğitim sosyologu
- Eğitim denetçisi
- Eğitim ekonomisti
- Eğitim teknologu
- Okul yöneticisi

-İletişim uzmanı

-Geliştirilen programla ilgili gerekli görülen diğer uzmanlar

Grubun Görevleri

-Programın hazırlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi süreçlerinde program çalışma grubuna danışmanlık yapar.

S68